

DREPTUL

LEGIslaTİUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENTA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechin 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentzii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul posta

SUMAR

Observațiuni asupra art. 29, 36 și 52 din legea de expropriațiune pentru cauză de utilitate publică, de d-l Aurel Turcu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiuni-unite*: Ministerul de finance ou Tzala Rosenberg și alții.

Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I: Zaharia Georgescu cu N. Apostolescu.

Curtea de apel din București, secțiunea III: N. Apostolescu cu Zaccaria Georgescu.

Curtea de apel din Iași, secțiunea II: Copel Nahmanovici cu Ministerul public.

Judecătoria ocolului I rural Iași: Copel Nahmanovici cu Ministerul public. — *Observație de d-l D. Alexandresco.*

OBSERVAȚIUNI

asupra art. 29, 36 și 52 din legea de expropriațiune pentru cauză de utilitate publică¹⁾

II. — Art. 36.

In conformitate cu art. 35 din legea de expropriațiune pentru cauză de utilitate publică, administrațiunea expropriantă trebuie să notifice proprietarilor expropriați, și interesaiților cari au fost declarați, sau cari s'au arătat în termenul statornicit prin art. 33, sumele ce oferă drept indemnizare. Ofertele trebuie să se afișeze conform art. 5 din legea de expropriere, făcându-se aceasta în deosebi pentru ca fie-care interesat să cunoască suma ce îi se oferă pentru privațiunea dreptului său.

Legea nu precizează forma în care să se facă noti-

1) In articolul publicat în numărul precedent în prima pagină, coloana 2-a, rândul I să se citească *expropriant* în loc de «expropriat»; la rândul 19 de sus în jos a se citi «după firea lucrărilor» în loc de «lucrurilor»; la rândul 3 de jos în sus să se citească *nenotificarea* în loc de «notificarea».

ficarea ofertei. Ea se face în conformitate cu art. 74 și 75 din procedura civilă. După G. Th. Avinianu (op. cit. vol. I. pag. 171) ofertele se pot face pe cale administrativă și prin agenții administrațiunei.

O ofertă verbală, sau prin scrisoare, chiar recomandată, nu este suficientă; când zici „notificare”, înțelegi îndeplinirea unor anumite forme.

Notificarea ofertei trebuie făcută numai persoanelor capabile de a accepta oferta. In consecință, oferta nu se poate notifica, întru cât indemnizația se fixează de arbitrii, minorilor, interzișilor și absenților.

In ce privește obștiile de locuitori, ele nu intră în prevederile art. 16 din legea de expropriere, chiar dacă se găsesc minori, interziși și dispăruți în obștie; deci, trebuie să li se notifice oferta, obștiile neputând fi asimilate cu incapabili.

Soții neputând aliena imobilele dotale, nu pot transige asupra prețului, și nici accepta oferta de indemnizare pentru imobilele dotale; indemnizarea neputându-se fixa decât prin comisia arbitrală (art. 16 și 38) o ofertă din partea expropriantului nu răspunde nici unei utilități. Când însă e vorba de imobile ce constituie averea parafernala a femeii măritate, acestea putând fi alienate cu consimțământul soțului, conform art. 1285 din codul civil, e nevoie de facerea unei oferte de indemnizare.

In ce privește exproprierile ce se întind asupra averilor Statului, ale așezămintelor publice, ale consiliurilor districtuale și consiliurilor comunale, conform art. 38 din legea de expropriere, modificat în 1900, neputându-se transige asupra indemnitației — aceasta trebuind să se fixeze de comisiunea arbitrală — notificarea unei oferte de indemnizare este inutilă.

După textul francez (art. 25) femeile măritate sub

regimul dotal cu asistența soților lor, tutorii, cei puși în posesiunea provizorie a bunurilor unui absent, etc, pot accepta ofertele de indemnizare ale expropriantului, după formele prescrise de art. 13 din acelaș text. Notificarea ofertelor se impune față de toți expropriatii fără nici o distincțiune, ca o formalitate substanțială.

Enumărarea din art. 16 din legea de expropriere, la care se referă art. 38 modificat, nu este limitativă, ci enunțiativă, întrucât acest articol conține cuvintele „și altele asemenea”; prescripțiunile art. 38 s'ar putea deci întinde și asupra altor incapabili ori persoane morale; este totuși prudent, în asemenea cazuri, să se facă oferte de indemnizare.

Conform art. 36 din legea de expropriere, până în zece zile de la notificarea prescrisă prin art. 35 — și nu art. 33 cum din eroare figurează în textul art. 36 — proprietarii și cei-l'alți interesați sunt datori să declare în scris primirea ofertelor, sau dacă nu se mulțumesc cu ofertele ce li s'au făcut — și nu „ce au făcut” cum figurează în art. 36 din greșita traducere a cuvintelor *qui leur sont faites* — să arate suma pretențiunii lor.

Termenul de răspuns din partea expropriaților dacă acceptă sau nu sumele ce li s'au oferit drept indemnizare, diferă în textul nostru de cel francez; noi am adoptat termenul de zece zile de la notificarea ofertei, în loc de 15 zile, cum e în legea franceză.

Declararea de primirea ofertelor de indemnizare, se poate face prin o simplă scrisoare, cum reese și din termenii textului de lege: „să declare în scris primirea lor”. Prin analogie putem deduce că, neacceptarea ofertelor se poate face de asemenea „în scris” fără nici o altă formalitate.

Sanctiunea pentru cazul când proprietarii declară în scris, în termenul prescris de art. 36, că nu se mulțumesc cu ofertele ce li s'au făcut, fără însă să arate suma pretențiunii lor, constă în condamnarea expropriaților la cheltueli, cum rezultă din ultimul alineat al art. 51 din legea de expropriere. Neputându-se opune expropriaților o declarațiune tăcută de mulțumire cu suma oferită drept indemnizare, trebuie să se primească discuția înaintea comisiunii arbitrilor asupra cuantumului indemnizării, dar în acelaș timp expropriații se condamnă la cheltueli de judecată (confm. art. 51 alin. IV din legea de expropriere), ori-care ar fi estimațiunea comisiunii arbitrale, fiind-că nu și-au arătat în declarațiunile de nemulțumire și suma pretențiunii lor, sumă la care arfi convenit poate și partea expropriantă, evitând ast-fel o judecată arbitrală (Cas. III, deciziunea No. 43 din 1912, *Cr. Judiciar* No. 14 și 41 din 1912. — C. de apel, Iași, secț. I, decizia No. 4—46 din 9 Iulie 1911).

Cari sunt cheltuelile la cari sunt condamnați expro-

priații în cazul prevăzut de art. 51 alin. IV din legea de expropriere? — Cele ce se fac în urma ofertelor de indemnizare. Dar cari sunt aceste cheltueli? Cheltuelile de procedură înaintea comisiunii de arbitrii și a Curții de apel? Dar acestea nu există, procedura fiind gratuită. Plata arbitrilor? Această plată, conform art. 52 alineat. V din legea de expropriere, este „totdeauna în sarcina administrației ce expropriează”. Cheltuelile ce se ocazionaază cu mergerea comisiunii arbitrale la fața locului? Cestiune de controversă.

Dacă însă expropriații nu răspund în termen de zece zile la ofertele administrațiunii expropriante, în acest caz, conform alineatul II din art. 36 din legea de expropriere — care nu există în textul francez, fiind o inovațiune a legiuitorului român — tăcerea proprietarilor, sau a interesaților, este considerată ca o declarațiune de mulțumire cu prețul oferit de administrație.

Cestiunea s'a discutat înaintea instanțelor judecătorești: S'a interpretat alin. II al art. 36 în sensul că el face să se deschidă procedura pentru fixarea indemnității de către comisiunea de arbitrii; că este o simplă prezumție de mulțumire valabilă până ce partea expropriată nu și manifestă nemulțumirea prin o cerere înaintea comisiei arbitrale, sau declarând apel în contra hotărârei arbitrilor; că, din acest alineat combinat cu ultimul alineat al art. 51, ar rezultă că, singura sancțiune a nerespunsului în zece zile la oferta administrațiunii arfi numai condamnarea la cheltueli de judecată, cum este cazul când expropriații răspund la oferta administrației expropriante prin o declarație de nemulțumire cu indemnizația oferită, fără însă a arăta suma pretențiunii lor; că alin. II al art. 36 nu constituie o decădere de drepturi, ceia-ce ar însemna o contrazicere cu respectul ce trebuie datorit dreptului de proprietate.

Aceste interpretări sunt eronate. Art. 36 alin. II este categoric; dacă nu ar constitui o decădere de drepturi, existența acestui alineat nu ar avea nici o rațiune, și legiuitorul român reproducând textul francez al legii din 3 Mai 1841, nu ar fi adăogat alineatul acesta, care lipsește din art. 24 al textului francez corespunzător. Legiuitorul român când a adăogat acest alineat a voit tocmai să creeze această sancțiune. «Intențiunea legiuitorului când a edictat această dispozițiune de lege, a fost ca mersul expropriațiunii să nu depindă de bunul plac al proprietarilor în dauna executării lucrărilor și de aceia a stabilit un termen fatal de zece zile, în care aceștia trebuie să răspundă ofertelor formulate de administrațiunea expropriatoare, și ca sancțiune a acestei dispozițiuni, dacă ei nu voesc a se pronunța în lăuntrul acestui termen, legiuitorul interpretează tăcerea

lör ca o acceptațiune a ofertelor propuse». In acest sens s'a pronunțat Inalta Curte de casație, secția III prin decizia No. 188 din 1911 (Bul. Cas. 1912, pag. 591) precum și prin deciziile No. 43, 44, 45, 46, 47, 48 și 49 din 31 Ianuarie 1912, din cari prima (decizia No. 43 din 1912) a fost publicată în *Cr. Judiciar* No. 41 din 1912. V. și *Dreptul* No. 53 din 1911. Curtea de apel, Iași, secția I., s'a pronunțat în acelaș sens; v. decizia No. 2 din 28 Iunie 1911, și deciziile No. 4—36 din 9 Iulie 1911, nepublicate.

Răspunsul expropriațiilor după termenul fatal de zece zile libere dela notificarea ofertei de către administrația expropriantă echivalează cu o tăcere și trebuie de asemenea considerat ca o mulțumire pe prețul oferit (v. Bul. Cas. 1901, pag. 1056, Repert. gen. de juris. Rom. de I. C. Barozzi, vol. II, pag. 247).

Ce trebuie să conție oferta de indemnizare? E oare suficient să conție o sumă globală reprezentând indemnizarea totală pentru privațiunea dreptului proprietarului expropriat, sau trebuie să conție specificarea cât se oferă drept indemnizație pentru terenul expropriat, cât pentru clădirile de pe dânsul, cât pentru daunele ce rezultă din deprecierea părții neexpropriate, etc? G. Th. Avinianu (op. cit. vol. I, pag. 168) s'a pronunțat pentru specificarea ofertelor pentru ce anume daune ori prejudicii se propune indemnizarea. Inaintea Inaltei Curți de casațiune cestiunea încă s'a discutat. Intrucât art. 35 din legea de expropriere zice pur și simplu că administrația notifică proprietarilor... „sumele ce ofereză drept indemnitate“, nu se poate trage nici o consecință din neprecizarea sau nespecificarea daunelor și prejudiciilor în ofertele notificate. Acesta a fost și modul de a vedea al Inaltei Curți de casațiune (Cas. III, deciziile No. 43, 44, 45, 46, 47, 48 și 49 din 1912).

Dispozițiunea art. 36 alin. II din legea de expropriațiune pentru cauză de utilitate publică, nu este echitabilă; arfi fost mai nimerit ca textul nostru să fi reproduș întocmai art. 24 din textul francez corespunzător, fără acest adaus. Notificarea ofertei, ar fi rămas o formalitate substanțială, fără decădere pentru expropriat din nerăspunsul la ofertă, în termenul prescriș de lege.

In această privință textul francez este cu mult mai echitabil decât textul nostru. Acceptă expropriatul, în termen, oferta de indemnizare? Cestiunea indemnizării este definitiv tranșată. Nu răspunde în termen la ofertă? Atunci nerăspunsul se consideră, nu ca o acceptare tacită ca în textul nostru, ci ca un refuz al ofertei de indemnizare. In acest caz nu-i rămâne expropriatului decât să convoace juriul ca să fixeze indemnizarea. Noi am adăogat la art. 36 (art. 24 francez corespunzător), alin. II. care consideră nerăspunsul la ofertă în termenul fatal de zece zile ca

o „declarațiune de mulțumire cu prețul oferit“ asupra căreia nu mai încape nici o discuțiune, ceiace nu e just. Proprietarul expropriat poate, în intervalul de zece zile, lipsi, sau fi pus în imposibilitate de a avea cunoștință de notificarea ce i s'a făcut, și nu arfi trebuit să se găsească în fața unei indemnizări definitive, și nevoit a se mulțumi cu suma oferită, ori-cât de minimă arfi în raport cu valoarea imobilului expropriat și a prejudiciului cauzat, numai fiind-că nu a refuzat oferta în termen de zece zile de la notificare.

(Urmarea în numărul viitor).

AUREL TURCU
Licentiat în drept.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNI-UNITE

Audiența dela 29 Noembrie 1912

Președinta d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Ministerul de finance cu Tzala Rosenberg și alții

TIMBRU ȘI ÎNREGISTRARE. — TAXE SUCCESORALE. — DARURI MANUALE. — ART. 48 LE LEGEA TIMBRULUI.

Taxele de timbru și înregistrare nefiind datorite în regulă generală decât atunci când convențiunea sau faptul care ar avea de efect transferarea unui drept se constată printr'un act scris, urmează că darurile manuale care sunt valabile prin simplul fapt al tradițiunei, fără să fie nevoie de un act scris, nu sunt supuse la taxa de înregistrare.

No. 16. — Respins, recursul făcut de Ministerul de finance contra sentinței tribunalului Putna, secțiunea II, No. 194 din 1912, dată în proces cu Tzala Rosenberg și alții.

S'au ascultat: d-l avocat C. Marinescu-George, din partea fiseului, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat P. Poni, din partea intimatei, în combateri,

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Violarea art. 48 din legea timbrului dela 1906 și exces de putere».

Având în vedere că, rezultă din sentința adusă în recurs, că Ministerul de finanțe, fixând taxa de înregistrare de plătit fiseului la succesiunea rămasă pe urma decedatului Smil Rosenberg, a obligat pe succesorii acestuia, prin decizia cu No. 1815 din 1910, ca să plătească taxa de înregistrare și la o sumă de 15,000 lei, care reprezintă daruri manuale pe care decedatul le făcuse în viață la diferite epoci fiilor și succesiorilor săi Elias, Tzala și Moritz;

Că, intimații în recurs făcând apel în contra deciziei Ministerului de finanțe, tribunalul, prin sentința

supusă recursului, a admis apelul și a scutit pe întimați de plata taxei de înregistrare pentru arătata mai sus sumă de 15.000 lei, pe motiv că legea timbrului și înregistrării nu supune la taxa de înregistrare darurile manuale;

Că, asupra recursului făcut de Stat în contra acestei sentințe, făcându-se divergență de secțiunea a III a acestei Inalte Curți, iar asupra divergenței nepunându-se forma majoritatea cerută de art. 20 din legea organică a Curței, recursul a fost trimis în cercetarea secțiunilor-unite;

Având în vedere că, întrucât nici un impozit și nici o taxă fiscală nu se poate percepe de cât în puterea unei legi (art. 109 din Constituție) de aci rezultă că toate legile fiscale sunt de strictă interpretare și că nu se pot aplica de cât la cazurile prevăzute anume de acele legi;

Considerând că, din dispozițiunile art. 51 și următorii din legea timbrului dela 1906 privitoare la modul de percepere a taxelor de timbru și înregistrare, rezultă că, în regulă generală, aceste taxe nu sunt datorite de cât atuncea când convențiunea sau faptul care aveă de efect transmiterea unui drept se constată printr'un act scris;

Considerând că, atunci când legiuitorul a voit să deroge de la acest principiu general, a spus-o în mod expres, după cum a făcut-o în art. 51 și următorii din citata lege, prin care supune la taxa timbrului proporțional contractele de închiriere sau arendare făcute chiar verbal, și în art. 46 alin. II prin care supune la taxa de înregistrare contractele sau învoelele făcute verbal în baza unei adjudecațiuni sau comănde; că dispozițiunile exprese din aceste articole dovedesc că arătatele cazuri sunt o excepțiune la regula generală care prevede că taxele de timbru și înregistrare nu se percep de cât la actele scrise;

Considerând că darurile manuale fiind valabile prin simplul fapt al tradițiunei, fără să fie necesitate de un act scris, este evident că, față cu principiul sus arătat, asemenea daruri nu pot fi supuse la taxa de înregistrare;

Considerând că nu se poate admite că, în cuvintele «și ori-ce liberalități între vii» din art. 48 al legii timbrului, legiuitorul a înțeles a cuprinde și darurile manuale, care sunt valabile fără nici un act scris și să deroge ast-fel, în privința acestor daruri, de la regula stabilită de art. 51 suscitată, care presupune neapărat existența unui act scris pentru ca obligațiunea de a plăti taxa de înregistrare să ia naștere;

Considerând, în afară de acestea, că legiuitorul în art. 47 alin. III nu supune la taxa de înregistrare vânzările de bună voe a bunurilor mobiliare, de cât

când se va dresa un contract legalizat de tribunal, sau de altă autoritate; că legiuitorul, când a admis această scutire, a avut în vedere și a voit a înlătura mijloacele vexatorii la care ar fi recurs cei însărcinați cu constatarea și taxarea unor asemenea vânzări, mijloace care de alt-fel s'ar fi întrebuițat și pentru constatarea și taxarea darurilor manuale;

Considerând, în fine, că aceasta fiind doctrina stabilită de această Inaltă Curte în privința darurilor manuale cu mult înainte de modificările aduse în 1906 legeri timbrului, dacă legiuitorul ar fi voit să supue la taxa de înregistrare și darurile manuale, ar fi modificat în acest sens la 1906 și articolele din legea timbrului, pe care se întemeiază fiscul recurent ca să susțină că și darurile manuale trebuiesc supuse taxei de înregistrare, așa încât să nu mai fie loc la nici o îndoială în această privință;

Că, neaducând nici o modificare textelor legeri timbrului și înregistrării în această privință, această Inaltă Curte este cu drept cuvânt autorizată să stăruie în doctrina sa;

Considerând că, ast-fel fiind, din toate aceste puncte de vedere mijlocul de casare este neîntemeiat;

Pentru aceste motive, respinge.

SECȚIUNEA I

Audiența dela 23 Octombrie 1912

Președința d-lui C. R. Manolescu, președinte

Zaharia Georgescu cu N. Apostolescu

OBLIGAȚIUNI CONDIȚIONALE. — CONDIȚIE REZOLUTORIE. — DACĂ OPERĂ DE DREPT. — FACULTATEA JUDECĂTORILOR DE A ACORDĂ UN TERMEN. — ART. 1021 COD. CIVIL.

IPOTECĂ (CONTRACT DE). — URMĂRIREA ȘI VÂNZAREA IMOBILULUI. — NEPLATA CAPITALULUI. — NEPLATA PROCENTELOR. — ART. 1020 COD. CIVIL.

1° Potrivit art. 1021 cod. civil, rezoluțiunea unui contract nu poate să se opere de plin drept, ci numai dacă partea cere și justiția admite asemenea cerere, cu dreptul pentru partea în contra căreia se face cererea, ca, în timpul instanței, să înlătore rezoluțiunea, executându-și obligațiunea, și cu facultatea pentru justiție de a acordă termen pentru acea executare.

2° Când într'o convențiune de împrumut ipotecar se prevede pentru creditor numai dreptul de a urmări și vinde imobilul, pentru neplata capitalului la termen, creditorul nu poate considera însă termenul perdut pentru debitor și capitalul devenit exigibil și în cazul când debitorul nu achită procentele la termen, dacă nu există în convențiune un pact comisor expres în această privință

No. 744. — Casată, în urma recursului făcut de Zaharia Georgescu, deciziunea Curței de apel din București, secțiunea III, No. 191 din 1911, dată în proces cu N. Apostolescu.

S'au ascultat : d-nii avocați Cristescu și I. D. Filitti, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat G. Stroescu, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivelor II și III de casare :

II. «Denaturarea convențiunei formale dintre părți.

«Curtea de apel întemeiază deciziunea sa pe considerațiunea că, întrucât plata procentului stipulat în actul de ipotecă este de esența contractului, atunci când s'a înțeles plata la termene anumite, rezultă că neexecutarea atrage facultatea pentru cealaltă parte de a pretinde desființarea contractului, ca o consecință logică a principiului condițiunei rezolutorie prevăzută de art. 1020 cod. civil. Or, în fapt, actul de ipotecă, care este convențiunea părților, prevede formal pentru creditor dreptul de urmărire și scoatere în vânzare a imobilului ipotecat numai în caz de neplata capitalului la termen, iar cu ocazia prelungirii termenului ipotecei până la Februarie 1911, s'a admis facultatea plăței capitalului în rate și procente lunare, fără să se stipuleze sancțiunea desființării contractului și în caz de neplata procentelor.

«Prin urmare, când Curtea afirmă și motivează că plata procentului eră de esența contractului, denaturează în totul convențiunea dintre părți, și adaogă cu dela sine putere o stipulațiune importantă, care nu există, ba încă părțile au voit s'o excludă».

III. «Violarea art. 1020 și 1021 din codul civil.

«Curtea deduce dreptul de urmărire exercitat de intimat din consecința logică a regulii de drept prescrisă de art. 1020 cod. civil. Or, Curtea comite o gravă eroare juridică și violează art. 1020 și 1021 cod. civil, deoarece condițiunea rezolutorie subînțeleasă, în orice caz, nu operă de drept, și deci creditorul urmăritor nu avea drept, nici titlu să scoată imobilul în vânzare, fără o hotărâre judecătorească validând creanța».

Având în vedere că, din deciziunea Curței de apel supusă recursului, rezultă că recurentul Zaharia Georgescu a intentat acțiune contra intimatului N. Apostolescu pentru daune-interese ce i s'au pricinuit prin vânzarea silită mai înainte de termen a unui imobil ipotecat intimatului și pentru o datorie mai mare decât eră în realitate; că, această acțiune, deși admisă de tribunal, a fost însă respinsă de către Curtea de apel prin deciziunea supusă recursului, pe motivul, între altele, că recurentul nu ar fi achitat la termen dobânzile împrumutului ipotecar, fapt din care deduce Curtea facultatea pentru creditor de a desființa contractul și a cere restituirea capitalului înainte de termen;

Considerând că, este necontestat, în fapt, cum că prin actul de împrumut ipotecar, care formează con-

vențiunea părților, nu se prevede pentru creditor decât dreptul de a urmări și vinde imobilul ipotecat pentru neplata capitalului la termen, fără ca o asemenea stipulațiune să existe și pentru neplata procentelor;

Considerând că, astfel fiind, chiar dacă s'ar admite ca constant faptul neplăței procentelor la termen, totuș intimatul nu avea drept a considera termenul perdut pentru debitor și capitalul devenit prin aceasta exigibil, și a urmări și vinde imobilul ipotecat numai pentru neplata procentelor, întrucât nu există un pact comisoriu expres în această privință;

Că, față cu dispozițiunile art. 1021 din codul civil, rezoluțiunea contractului nu poate să se opere de plin drept, ci numai dacă partea cere și justiția admite asemenea cerere, cu dreptul pentru partea în contra căreia se face cererea, ca în timpul instanței să înălătore rezoluțiunea, executându-și obligațiunea, și cu facultatea pentru justiție de a acorda termen pentru acea executare;

Considerând că, astfel fiind, când Curtea de apel decide că neplata procentelor atrage facultatea pentru creditor de a urmări și vinde imobilul ipotecat, ca o consecință logică a principiului condițiunei rezolutorie prevăzută de art. 1020 din codul civil, denaturează convențiunea dintre părți și nesocotește dispozițiunile art. 1020 și 1021 din codul civil și, prin urmare, ambele motive de casare sunt întemeiate.

Pentru aceste motive, fără a mai discuta celelalte două motive invocate, casează.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA III

Audiența dela 15 Octombrie 1911

Președinta d-lui N. Budișteanu, președinte

N. Apostolescu cu Zaharia Georgescu

ACȚIUNE ÎN DAUNE. — CONTRACT DE IPOTECĂ. — STIPULAȚIUNEA SCOATEREI IMOBILULUI IPOTECAT ÎN VÂNZARE, DACĂ CAPITALUL NU SE PLĂTEȘTE LA TERMEN. — DACĂ NEPLATA PROCENTELOR LA TERMEN ATRAGE EXIGIBILITATEA CREANȚEI. — ART. 1020 COD. CIV.

1° Acțiunea în daune este admisibilă contra creditorului care urmărește și vinde un imobil înainte de termen și pentru o sumă mai mare decât cea datorită, cu toate că debitorul s'a prezentat la tribunalul de urmărire și a invocat aceste motive, dacă însă tribunalul nu s'a pronunțat asu-

pra lor, nefiind formulate prin petiția de contestațiune.

2° Acțiunea în daune este totuș nefondată când imobilul ipotecat s'a scos în vânzare din cauza neplăței procentelor stabilite la termene anumite, chiar când nu este expres stipulată exigibilitatea creanței pentru neplata procentelor, aceasta pentru că în contractul de împrumut plata procentelor stipulate este de esența contractului, atunci când părțile au înțeles să prevadă îndatorirea de plată a procentelor la anumite termene, căci neexecutarea plăței procentelor atrage facultatea desființării contractului, ca o consecință logică a aplicațiunii principiului general din art. 1020 cod. civil.

Curtea,

Asupra apelului de față, făcut de N. Apostolescu contra sentinței tribunalului Ilfov, secția comercială, No. 264 din 1911, prin care a fost condamnat la 4000 lei daune către Zaharia Georgescu, pentru faptul că l-a executat silit, urmărindu-i un imobil ipotecat mai înainte de a deveni exigibilă creanța;

Având în vedere că, din desbaterile urmate, sentința apelată și actele aflate la dosar, rezultă că Z. Georgescu, împrumutând dela N. Apostolescu 4000 lei cu ipotecă în imobilul din strada Elefterie 37, cu termen de plată peste un an, la 15 Iunie 1900, procentele fiind achitate la efectuarea contractărei, se convine de părți după această scadență prelungirea împrumutului, stabilindu-se procentele de 30 lei lunar, ceea ce se precizează în scris prin chitanța din 5 Februarie 1906, la care dată, creditorul prelungește împrumutul pe 5 ani și se acordă debitorului facultatea de a plăti capitalul și în rate. La 9 Decembrie 1906, se achită 1000 lei din capital, iar din Martie 1907, Georgescu, nefiind urmărit a plăti procentele stipulate de 30 lei, se scoate în vânzare de către Apostolescu imobilul ipotecat. La 2 Octombrie 1907, cerându-se prin comandament întreaga sumă datorită la început de 4000 lei, cu procente dela 1900 și cheltueli de urmărire fixate prin contract la suma de 300 lei, cu toate că se redusese capitalul la 3000 lei și i se achitase procentele până în luna Martie 1907, la 19 Iunie 1908, se adjudecă imobilul asupra creditorului cu suma de 4000 lei. În urmă, Georgescu introduce acțiunea de față, cerând daune, pe motiv că

a fost urmărit înainte de exigibilitatea creanței și, în tot cazul, pentru un quantum (capital și procente) mai mare, invocând ca mijloc de primire a acțiunii și împrejurarea că, deși s'a opus verbal cu ocaziunea urmăririi silită a imobilului, i-a fost înlăturată obiecțiunea făcută, sub cuvânt că n'a făcut înaintea tribunalului de urmărire o contestație în scris;

Considerând că, acestea fiind împrejurările de fapt, Georgescu a pus în apel aceleași concluziuni, cerând daune dela fostul său creditor; că, din acest punct de vedere, întrucât este cert că tribunalul de urmărire a înlăturat obiecțiunile debitorului numai pe motiv de formă, este netăgăduit dreptul acestuia de a reînvia, pe cale de acțiune principală, aceleași obiecțiuni și a-și valorifica dreptul său ce n'a fost până acum desbătut judecătorește;

Având în vedere că, în tot cazul, apelantul creditor, Nae Apostolescu, susține că eră în drept să scoată imobilul în vânzare și, sub acest raport, nu datorează daune, pentru că, chiar dacă în realitate a intervenit modalități, în ce privește natura creanței, în sensul prelungirii scadenței și modificării lunare a procentelor a câte 30 lei lunar, totuș nu s'a plătit de Georgescu nici acest quantum recunoscut formal de dânsul în instanță, așa încât susține că creanța a devenit exigibilă în ce privește capitalul și înainte de termen, în urma neîndeplinirii angajamentului de către debitor;

Considerând că, în realitate, este constant din recunoașterea lui Georgescu că, din Martie 1907, data ultimei chitanțe prezentată în instanță, nu s'a achitat de Georgescu nici un ban asupra procentelor, chiar după ce Georgescu a fost pus în întârziere prin comandamentul din 2 Octombrie 1907, și aceasta cu toate că a trecut un timp îndelungat, până la 7 Iunie 1908, când s'a adjudecat imobilul;

Considerând că, în contractul de împrumut, plata procentului stipulat fiind de esența contractului, atunci când părțile au înțeles să prevadă această îndatorire a debitorului la termene anumite, rezultă lămurit că neexecutarea în modalitățile admise atrage facultatea pentru cealaltă parte de a pretinde desființarea contractului și deci restituirea capitalului împrumutat înainte de termen;

Considerând că această soluțiune este o consecință logică a aplicațiunii unui principiu general din art.

1020 din codul civil, care admite ca subînțeleș condițiunea rezolutorie în contractele sinalagmatice, măsură ce se aplică și la toate celelalte contracte cu titlu oneros în lipsa unei convențiuni (Demolombe, vol. V, p. 492 și urm.);

Considerând că, prin aplicațiunea acestui principiu, rezultă lămurit dreptul ce-l are Apostolescu de a cere justiției suma datorită, chiar înainte de termen, motivat de faptul că dânsul nu achitase procentele lunare în timp de mai multe luni din Martie până în Octombrie 1902, astfel că apelantul își execută dreptul legal, punând în urmărire imobilul, — drept ce este recunoscut prin actul de ipotecă primordial și care rămăsese în vigoare, cu singurele schimbări de modalități în ce privește plata procentelor;

Considerând că Georgescu, deosebit de urmărire, înainte de exigibilitate, deduce dreptul său la daune din împrejurarea comandamentului de urmărire, ca unul ce arată neexactități în ce privește cuantumul capitalului și cuantumul procentelor achitate până la data comandamentului;

Considerând, din acest punct de vedere, că nu poate fi deloc întemeiată cererea făcută de Georgescu, pentru că e neadmisibil ca o somație făcută unui datornic să fie nevalidă numai prin cuvântul că această injuncțiune de plată coprinde exagerări în ce privește drepturile pretinse de creditor, rămânând deci sigur că asemenea act nu va fi privit ca nul la bază, așa cum se susține de apelant, ci este o punere în întârziere, cel puțin pentru suma datorită, cu modalitățile intervenite și recunoscute în instanță. Se poate serios susține că s'a adus intimatului Georgescu vre-o daună din cauza lor, pentrucă în acelaș mod și cu aceleași forme se exercită urmărirea contra sa, fie că creditorul cerea 4000 lei, or, precum se pretinde prin actele de urmărire, 3000 lei, atât cât în realitate i se datoră asupra capitalului, neavând nici o influență, în ce privește exercițiul urmăririi, nici exagerarea procentelor, toate aceste exagerări și procente puteau fi ușor înlăturate de debitor prin simpla prezentare a titlului modificător cu ocaziunea formării tabloului de ordine, fiind cert că asemenea cerere putea fi imediat primită în acea ocaziune. Și, dealfel, debitorul n'avea interes a ajunge la această reducere decât în momentul calculării datoriei și stabilirii vânzării imobilului.

Dânsul n'a achitat procentele, necum să ajungă la capital, nici nu s'a dovedit de datornic că i s'a

adus vre-o pagubă la socoteala făcută, căci până la data când s'a scos imobilul în vânzare, Iunie 1908, chiar capitalul redus la 3000 lei cu procente lunare de 30 lei din Martie și suma fixată ca cheltueli, întrece cuantumul de 4000 lei, cu cât s'a licitat imobilul. Din toate aceste puncte de vedere, rezultă în mod clar dreptul lui Apostolescu de a pune în urmărire imobilul ipotecat; Georgescu este neîntemeiat în cererea sa de daune și deci fiind fără nici un interes de a se mai discuta celelalte puncte desvoltate în ședința primei instanțe, Curtea urmează a admite apelul și a respinge în totul ca neîntemeiată cererea lui Apostolescu.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier D. G. Maxim, admite apelul lui Apostolescu și respinge acțiunea intentată de Georgescu.

Semnați: N. Budișteanu, D. G. Maxim, Al. Dem. Opreșcu,
M. M. Săulescu.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI

SECȚIUNEA II

Audiența dela 22 Februarie 1908

Președința d-lui D. Porfiriu, consilier

Copel Nahmanovici cu Ministerul public

JOCURI DE NOROC.—JOC DE NUCI.—ACT. 350 COD. PEN.

Jocul de nuci nu este un joc în care hazardul să joace rolul principal, ci mai mult abilitatea jucătorului, astfel că nu constituie un adevărat joc la noroc în sensul și spiritul art. 350 din codul penal.

Curtea,

Având în vedere apelul inculpatului Copel Nahmanovici făcut contra sentinței tribunalului Iași secția I No. 1315 din 27 Noemvrie 1907 în virtutea căreia pe baza art. 350 combinat cu 60 al ult. cod. penal a fost condamnat la 5 lei amendă în folosul statului cu restricția art. 28 cod. penal, pentru faptul că, inculpatul având stabiliment de băuturi spirtoase, primea în mod obștesc jucători în localul său, cărora le permitea de a juca în localul său jocul cu nuci și de la care incasă prin prepusul său câte 5 și 10 bani ca miză de la parsoanele câștigătoare;

Considerând că jocul de nuci nu este joc în care hazardul să joace principalul rol, ci mai mult abilitatea jucătorului, astfel că nu constituie un adevărat joc de noroc în sensul și spiritul art. 350 cod. penal, și din al cărui text nu reese că legiuitorul a avut în vedere și acest joc de nuci ce i se impută inculpatului, așa că faptul cum se prezintă neîntrunind elementele delictului de joc la noroc, inculpatul urmează a fi apărât de orice penalitate.

Pentru aceste motive, în unire cu concluziunile d-lui procuror, admite apelul, etc.

Semnați: D. Porfiriu, Al. G. Hinna, S. Zaharescu.

JUDECĂTORIA OCOLULUI I RURAL IAȘI

Audiența dela 16 Februarie 1911

Judecător, Al. Petroiu

Copel Nahmanovici cu Ministerul public

JOCURI DE NOROC. — JOUL DE NUCL. — ART. 350 COD. PEN.

Jocul de nuci fiind un joc de dibăcie în care norocul nu e de ajuns, căci predomină abilitatea celui care aruncă nucile, nu cade sub aplicația art. 350 din codul penal.

Judecata,

Având în vedere că contravenientul este dat judecăței pentru că a călcat dispozițiile art. 350 cod. pen. ;

Având în vedere că suscitatul articol pedepsește pe acei cari țin case de jocuri de noroc; prin urmare, urmează să se stabilească dacă jocul în nuci este un joc de noroc sau de dibăcie ;

Pentru a vedea dacă jocul în nuci este un joc de noroc sau de dibăcie, este de văzut că constă, după cum este de toți știut, că unul din jucători având în mână un număr de nuci caută să arunce cât mai multe într'o gaură sau numai 2, 3, 4, 5 și chiar una, după convenția cu adversarul său de joc, gaură care este la oarecare distanță dinaintea sa ;

Așa fiind, e netăgăduit că jocul în nuci este un joc de dibăcie, căci depinde de dexteritatea celui care aruncă nucile și câștigul sau paguba e condiționată de abilitatea jucătorului, și în asemenea joc norocul nu e de ajuns, căci predomină adresa celui care aruncă nucile.

Încât fiind în afară de orice discuție față cu acele arătate că jocul în nuci nu-i un joc de noroc, contravenientul urmează să fie achitat.

Pentru aceste motive, achită.

Judecător, Al. Petroiu.

Observațiune. — Publicăm astăzi două hotărâri, ambele privitoare la jocul de nuci. Atât judecătoria de ocol cât și Curtea de apel din Iași au decis, cu drept cuvânt, că jocul de nuci nu este un joc la noroc, ci mai mult un joc de iscusință sau de dibăcie. Or, art. 350 din codul penal pedepsește pe acei cari țin case de jocuri la noroc, primind obștește pe jucători. Inculpatul a fost deci, cu drept cuvânt, achitat, întrucât el nu cădea sub dispozițiile textului de mai sus.

Jocul la noroc sau la hazard este, în adevăr, acela care atârnă exclusiv numai de noroc sau întâmplare, și care nu cere nicio combinație sau dibăcie din partea jucătorului ¹⁾.

1) Cpr. Trib. Covurlui, *Cr. judiciar* din 1902, No. 44 ; Faustîn Hélie, *Théorie du code pénal*, V, 2322 ; Blanche, *Études pratiques sur le code pénal*, VI, 290 (ed. 2-a) ; Garraud, *Tr. théorique et pratique du droit pénal*, VI, 2386 (ed. 2-a), etc.

«Din punctul de vedere al legii penale, zice art. 487 din codul penal italian, se consideră ca jocuri la noroc acelea în cari câștigul sau pierderea atârnă în totul sau aproape în totul de întâmplare».

Astfel sunt, de exemplu, stosul, ghiurdumul, macaua, pokerul, ramsul, lanschenetul, ruleta, bacaraua (fie drum de fier sau banc), călușeii (*equi lignei*), care erau opriti și la Romani ²⁾, zarurile, lotoul, etc.

Nu sunt însă jocuri la noroc : concina, whistul, șahul, jocul de dame, de table (*tric-trac*), jocul de domino, popicele, jocul de pichet, de besigue, preferența ³⁾, panșarola, écarté, etc.

Jocul de biliard nu este nici el un joc la noroc, pentru că în acest joc câștigarea partidei nu atârnă de întâmplare, ci de dibăcia sau combinațiile jucătorului ⁴⁾.

Deși jocul de biliard nu este un joc la noroc, după cum am văzut mai sus, totuș s'a decis, cu drept cuvânt, că acest joc nu poate da loc la o acțiune în justiție, ca unul ce nu intră în excepția prevăzută de art. 1637 din codul civil, pentru că această excepție este, ca toate excepțiile, de strictă interpretare ⁵⁾.

Se poate consulta în privința jocurilor la noroc, observația ce am publicat asupra unei sentințe a tribunalului din Aurillac, în *Cr. judiciar* din 1904, No. 8.

Reproducem aci *a titre de curiosité* cuvintele cu care închiam atunci această observație :

«Am avut multă greutate pentru a distinge adevăratele jocuri de hazard de acelea în care are rol nu numai norocul, care este orb, dar și iscusința sau combinația jucătorului; și aceasta pentru motivul că nu cunoaștem niciun joc din experiență, nici măcar concina, fie prădată sau altfel. O mărturisim cu toată rușinea noastră.

«Am vorbit de jocurile de cărți cele mai de căpetenie care au curs la noi, atât în saloanele bogatului cât și în coliba săracului, unde și unii și alții se desbracă între ei.

«S'au văzut jucători, care ne mai având ce jucă, și-au jucat și perdut femeea. De astă dată, de bună seamă, câștigătorul a fost pierzător. Acolo unde n'am priceput am întrebat pe alții, experți am găsit destui în această materie».

D. ALEXANDBESCO

2) L. 1, Cod, *De aleatoribus et aleorum lusu*, 3, 43.

3) C. Focșani și Trib. Gorj. *Dreptul* din 1884, No. 66 și din 1889, No. 72.

4) S'a decis însă că trebuie a se considera ca un joc la noroc jocul de biliard practicat de jucătorii de profesie, care fac rămășaguri cu persoane ce se prezintă fără a fi cunoscute de dânsii și fără ca aceste persoane să-și fi dat seama de adresa și iscusința lor, atunci mal ales când acei ce fac rămășaguri se supun exclusiv la pasiunea jocului și nu caută decât ocazia unor împrejurări aleatorii spre a realiza beneficii, Cas. fr. Sirey, 1905. 1. 424 și *Dreptul* din 1906, No. 5, p. 40. Vezi și t. X al Coment. noastre, p. 85, nota 4.

5) C. București, *Dreptul* din 1909, No. 8 și *Cr. judiciar* din acelaș an, No. 37 (cu observ. noastră).